

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Šiškovéj a sudcov JUDr. Františka Moznera a JUDr. Dany Wänkeovej v trestnej veci proti obžalovanému T. R. a spol. pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Tr. zák. a iné na neverejnom zasadnutí konanom 20. novembra 2017 v Bratislave o sťažnosti obžalovaného T. R. proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu z 2. novembra 2017, sp. zn. BB-3T/32/2014, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. sťažnosť obžalovaného T. R. **sa zamietá.**

O d ô v o d n e n i e :

Špecializovaný trestný súd uznesením z 2. novembra 2017, sp. zn. BB-3T/32/2014, podľa § 79 ods. 3 Tr. por. zamietol žiadosť obžalovaného T. R. o prepustenie na slobodu a zároveň podľa § 80 ods. 1 písm. c), ods. 2 Tr. por. rozhodol, že väzbu menovaného nenahrádza dohľadom probačného a mediačného úradníka.

Ihneď po vyhlásení tohto uznesenia podal proti nemu obžalovaný sťažnosť, ktorej rozsah vymedzil tak, že smeruje proti obom jeho výrokom, avšak bližšie ju neodôvodnil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako nadriadený súd preskúmal na podklade uvedenej sťažnosti, ktorú podala oprávnená osoba včas, v súlade s § 192 ods. 1 Tr. por. správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým bola podaná sťažnosť, ako i konanie predchádzajúce týmto výrokom.

V rámci tohto prieskumu posudzoval najvyšší súd v prvom rade to, či sťažnosťou napadnuté uznesenie je výsledkom procesne predpísaného konania. Zistil pritom, že vydaniu predmetného uznesenia predchádzal výsluch obvineného a to v prítomnosti jedného z jeho obhajcov (§ 44 ods. 7 veta druhá Tr. por.). Možno teda konštatovať, že prvostupňový súd v konaní, ktoré napadnutému uzneseniu predchádzalo, rešpektoval právo sťažovateľa na obhajobu. Najvyšší súd pritom nezistil žiadne iné podstatné chyby tohto konania, ktoré by bez ďalšieho odôvodňovali zrušenie predmetného rozhodnutia, ktorého písomné vyhotovenie bolo následne doručené tak obžalovanému (3. novembra 2017), ako aj v súlade s § 44 ods. 8 Tr. por. jeho obhajcovi (9. novembra 2017).

Po zistení, že boli splnené všetky formálno-procesné podmienky na rozhodnutie o žiadosti obvineného T. R. o prepustenie z väzby (§ 72 ods. 2, § 79 ods. 3 Tr. por.), skúmal najvyšší súd, či sú zároveň dané materiálne podmienky pre ďalšie obmedzenie jeho osobnej slobody väzbou; v prvom rade to, či doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutky, pre ktoré bolo začaté trestné stíhanie, boli spáchané, majú znaky konkrétnych trestných činov a či je stále dané podozrenie, že tieto mal spáchať aj sťažovateľ (§ 71 ods. 1 Tr. por.).

Z obsahu predloženého spisového materiálu pritom zistil, že proti obžalovanému T. R. je na podklade obžaloby prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky z 25. septembra 2014 vedené pred Špecializovaným trestným súdom trestné stíhanie pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Tr. zák. [bod 1) obžaloby], trestné činy vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. a), c), f), resp. h) Tr. zák. (zák. č. 140/1961 Zb.), ktoré mal spáchať ako organizátor [body 2), 4), 5), 6), 7) obžaloby], trestný čin všeobecného ohrozenia podľa § 179 ods. 1, ods. 3 písm. a) Tr. zák. (zák. č. 140/1961 Zb.), ktorý mal spáchať ako organizátor [bod 3) obžaloby], obzvlášť závažný zločin ublíženia na zdraví v štádiu pokusu podľa § 155 ods. 1, ods. 2 písm. c), ods. 3 písm. a) Tr. zák. v spojení s § 140 písm. c) Tr. zák. a § 141 písm. a) Tr. zák. [bod 8) obžaloby] a pre obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2, ods. 4 písm. b) Tr. zák. v spojení s § 141 písm. a) Tr. zák. [bod 9) obžaloby].

Podstata trestnej činnosti kladenej obžalovanému za vinu má spočívať v tom, že po smrti V. B. 7. februára 1997 mal z najvyššej úrovne riadiť zločineckú skupinu vystupujúcu pod názvom „B.“, ktorá mala pôsobiť od presne nezisteného času v roku 1997 najmä v Bratislave a v západnej časti územia Slovenskej republiky s cieľom získať najmä finančné

a iné výhody páchaním rôznej hlavne násilnej a majetkovej trestnej činnosti, a zároveň mal dávať pokyny a koordinovať činnosť podriadených členov tejto zločineckej skupiny, ktorí boli zoskupení v jednotlivých úrovniach a stupňoch riadenia a organizácie vo vzťahoch nadriadenosti a podriadenosti [bod 1) obžaloby], a v rámci toho mal spôsobom konkrétne popísaným v jednotlivých bodoch obžaloby naplánovať usmrtenie V. W. z dôvodu, že sa mal stať nespoľahlivým pre V. K., o ktorého trestnej činnosti mal vedieť [bod 2) obžaloby], a tiež Ing. Z. F., P. S., T. F., F. S., ktorých mal považovať za riadiace osoby konkurenčnej skupiny [body 3) až 6) obžaloby], a na objednávku aj Ing. T. F. [bod 7) obžaloby]. Ďalej mal nariadiť, aby S. S. - taxikárovi, ktorý mal najviac protestovať proti platbám zločineckej skupine „sýkorovci“, bola spôsobená ťažká ujma na zdraví a to v úmysle ľahšie prinútiť prevádzkovateľov taxislužby v Pezinku, aby zločineckej skupine pravidelne poskytovali finančné plnenia [bod 8) obžaloby] a napokon sa mal podieľať na vylákaní 7.000,- eur od V. A. predstierajúc, že mu zariadenia vrátenie odcudzeného vozidla [bod 9) obžaloby].

Pokiaľ ide o posúdenie dôvodnosti prebiehajúceho trestného stíhania, treba v prvom rade uviesť, že pri rozhodovaní o väzbe súdy nerozhodujú o vine, resp. nevine obžalovaného, ale skúmajú len to, či v danom štádiu trestného konania zistené skutočnosti dostatočne odôvodňujú podozrenie, že konkrétna osoba je páchatelom skutku, v ktorom sa vidí trestný čin. Inak povedané, súd sa pri rozhodovaní o väzbe nezameriava na hodnotenie viny obvineného, jeho obhajoby alebo dôkazov spôsobom upraveným v § 2 ods. 12 Tr. por., ale skúma predovšetkým to, či sú splnené formálne a materiálne podmienky rozhodnutia o väzbe (primerane napr. uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 10. augusta 2016, sp. zn. II. ÚS 626/2016).

Z tohto pohľadu potom považuje sťažnostný súd v preskúmvanej veci za podstatné, že súd prvého stupňa na základe pred ním vykonaného dokazovania dospel opakovane, hoc neprávoplatne, k záveru o vine sťažovateľa. Je teda zrejmé, že pôvodné podozrenie sa vo vzťahu k obžalovanému T. R. nielenže neoslabilo, ale naopak postupom konania sa zintenzívnilo. Na tom nemení nič ani skutočnosť, že odsudzujúce rozsudky Špecializovaného trestného súdu boli opakovane (z procesných dôvodov) zrušené a vec bola vrátená súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol. Uvedené totiž nemôže samo o sebe postačovať ako dôkaz oslabenia dôvodného podozrenia v miere, ktorá by automaticky viedla ku konštatovaniu záveru o nenaplnení materiálnych podmienok väzby. K oslabeniu dôvodného podozrenia by v takom prípade došlo jedine vtedy, pokiaľ by ďalšie dokazovanie

podstatným spôsobom narušilo vierohodnosť dôkazov preukazujúcich vinu, čo nie je tento prípad (primerane napr. uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 3. februára 2016, sp. zn. I. ÚS 35/2016).

Po zistení, že u obvineného T. R. naďalej pretrváva dôvodné podozrenie, že sa mal podieľať na spáchaní skutkov, pre ktoré je trestne stíhaný, podrobil najvyšší súd prieskumu záver Špecializovaného trestného súdu o existencii dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a), b), c) Tr. por. a s týmto sa plne stotožnil. V podrobnostiach preto odkazuje na odôvodnenie napadnutého uznesenia a aj vzhľadom na to, že obžalovaný ani v žiadosti o prepustenie na slobodu a ani v sťažnosti existenciu jednotlivých dôvodov jeho väzby nespochybnil (ale namieta neprimeranú dĺžku konania), k veci v tomto smere dodáva:

Obavu z úteku obžalovaného [§ 71 ods. 1 písm. a) Tr. por.] aj v danom štádiu konania dostatočne odôvodňuje skutočnosť, že sa trestnému stíhaniu dlhodobo vyhýbal skrývaním v cudzine, kde používal falošné doklady. Intenzitu tejto obavy pritom výrazne zvyšuje fakt, že obžalovanému už bol za v tejto veci stíhanú trestnú činnosť neprávoplatne uložený najprísnejší trest odňatia slobody na doživotie.

Pokiaľ ide o dôvod tzv. kolúznei väzby [§ 71 ods. 1 písm. b) Tr. por.], ten vyplýva už zo samotného charakteru trestnej činnosti, pre ktorú je obvinený stíhaný a v rámci, ktorej sa mal okrem iného podieľať aj na vražde možného svedka [bod 2) obžaloby] a na zastrášaní [bod 8) obžaloby]. Takéto konanie, z ktorého je sťažovateľ dôvodne podozrivý, zakladá, aj so zreteľom na jeho údajné postavenie v zločineckej skupine, ktorej mal byť členom, dôvodnú obavu, že by na slobode mohol obdobným spôsobom pôsobiť na svedkov alebo spoluobvinených, aby tak zvrátil, resp. eliminoval jeho reálne hroziace odsúdenie na doživotný trest. Vzhľadom na aktuálne štádium konania, kedy pred prvostupňovým súdom bude pokračovať dokazovanie, pritom treba takúto obavu stále pokladať za oprávnenú. Navyše v tejto súvislosti nemožno prehliadnuť ani na to, že počas väzby (v auguste 2016) bol zadržaný list obžalovaného, keďže podľa odvolacieho súdu z jeho obsahu vyplývali možné nežiaduce aktivity smerujúce k nátlaku na jeho adresáta (č. l. 14016).

Vyššie uvedené skutočnosti odôvodňujúce tzv. kolúznu väzbu súčasne odôvodňujú obavu, že v prípade prepustenia na slobodu by obžalovaný mohol pokračovať v násilnej trestnej

činnosti, čo popri skutočnostiach, na ktoré v napadnutom uznesení poukázal prvostupňový súd, stále zakladá dôvod aj pre tzv. preventívnu väzbu [§ 71 ods. 1 písm. c) Tr. por.].

V ďalšom kroku skúmal najvyšší súd primeranosť trvania väzby obžalovaného a to so zreteľom na doterajšiu dĺžku konania pred súdom, ktorú považuje sťažovateľ za neprimeranú, a z tohto dôvodu sa domáha prepustenia na slobodu.

Z obsahu predloženého spisu zistil, že sťažovateľ bol vzatý do väzby 22. decembra 2015 a jeho väzba aktuálne trvá dvadsaťtri mesiacov. Pritom prvý odsudzujúci rozsudok bol vyhlásený už 30. marca 2016, teda od tohto momentu šlo v jeho prípade o zákonné uväznenie po odsúdení príslušným súdom v zmysle čl. 5 ods. 1 písm. a) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), na ktoré sa garancie článku 5 ods. 3 dohovoru, včítane práva byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania, nevzťahujú. Tento stav trval až do 6. februára 2017, kedy najvyšší súd uznesením sp. zn. 4To 6/2016 zrušil odvolaniami napadnutý rozsudok Špecializovaného trestného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie s tým, aby bola prejednaná a rozhodnutá v inom zložení senátu. Špecializovaný trestný súd už 20. apríla 2017, potom čo najvyšší súd na základe návrhu predsedu Špecializovaného trestného súdu na odňatie veci z 21. februára 2017 uznesením z 9. marca 2017, sp. zn. 5Ndt 3/2017, rozhodol že členovia pôvodne konajúceho senátu Špecializovaného trestného súdu nie sú vylúčení a vec mu neodňal, vyhlásil v poradí druhý odsudzujúci rozsudok. Odvolací súd tento rozsudok zrušil uznesením zo 7. júla 2017, sp. zn. 4To 2/017, s tým, že vec prikázal na prejednanie a rozhodnutie Krajskému súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“), ktorému bola vec doručená 27. júla 2017. Krajský súd následne už na 17. augusta 2017 nariadil termín neverejného zasadnutia, na ktorom rozhodol o väzbe sťažovateľa a jeho spoluobžalovaného I. C., a zároveň na dni 26. a 27. októbra 2017 určil termín hlavného pojednávania, ktorý bol zrušený z dôvodu, že najvyšší súd medzitým na podklade návrhu prokurátora na odňatie veci zo 4. septembra 2017 uznesením z 18. októbra 2017, sp. zn. 5Ndt 19/2017, odňal predmetnú vec krajskému súdu a prikázal ju Špecializovanému trestnému súdu. Dĺžku konania najvyššieho súdu o tomto návrhu pritom ovplyvnilo konanie o námietke zaujatosti (z 12. septembra 2017) voči senátu najvyššieho súdu a o nadväzujúcej sťažnosti (3. októbra 2017), ktoré podal obžalovaný A. K.. Aktuálne je na dni 28. a 30. novembra 2017 vo veci nariadené hlavné pojednávanie.

Z uvedeného prehľadu vyplýva, že počnúc 6. februárom 2017 bolo ďalšie konanie vo veci samej podmienené rozhodnutím o viacerých procesných návrhoch oprávnených subjektov (návrhy na odňatie veci, námietka zaujatosti, sťažnosť), pričom všetky tieto rozhodnutia boli urobené promptne, v lehotách rátaných na týždne, ktoré pri konkrétnych návrhoch nepresiahli dobu jedného mesiaca v jednom stupni.

Zároveň prednostne a urýchlene postupovali aj prvostupňové sudy, ktoré boli v jednotlivých etapách konania príslušné konať vo veci samej. Svedčí o tom fakt, že Špecializovaný trestný súd druhýkrát meritórne rozhodol dva a pol mesiaca po zrušení jeho predchádzajúceho rozsudku a aktuálne nariadil termín hlavného pojednávania ani nie dva mesiace po prikázaní predmetnej veci. Rovnako aj krajský súd v čase, keď mu bola vec prikázaná, určil termín hlavného pojednávania v priebehu troch mesiacov, čo vzhľadom na jej obťažnosť možno považovať za viac, než primerané.

Nemožno preto súhlasiť s tvrdením obžalovaného, že sudy nepostupovali v konaní vo veci samej s osobitnou starostlivosťou a urýchlením, v dôsledku čoho nastali prieťahy odôvodňujúce jeho prepustenie na slobodu. Naopak, vzhľadom na to, že z doterajšej lehoty väzby predstavovalo takmer trinásť mesiacov uväznenie obžalovaného po neprávoplatnom odsúdení príslušným súdom, na ktoré sa nevzťahujú záruky uvedené v čl. 5 ods. 3 dohovoru, prihliadajúc zároveň na závažnosť trestných činov, ktoré sú predmetom konania a so zreteľom na ktoré je maximálna lehota väzby štyridsať osem mesiacov [§ 76 ods. 6 písm. c) Tr. por.], ako aj na vyššie zrekapitulovanú podstatu a intenzitu väzobných dôvodov, nemožno ďalšie trvanie väzby považovať u sťažovateľa za neprimerané, prekračujúce nevyhnutnú dobu jej trvania.

V tejto súvislosti najvyšší súd len pre úplnosť dodáva, že v tomto konaní mu neprislúcha akokoľvek posudzovať vecnú správnosť predchádzajúcich právoplatných rozhodnutí iných jeho senátov, ako sa toho obžalovaný prostredníctvom obhajcu domáha, keďže tieto by mohli byť, ako súčasť predchádzajúceho konania, predmetom prieskumu iba v dovolacom konaní (aj to len v prípade relevantne uplatneného dovolacieho dôvodu). V tomto konaní bol najvyšší súd oprávnený preskúmať iba správnosť výrokov napadnutého uznesenia a len tú časť konania (počnúc žiadosťou o prepustenie), ktorá im predchádzala. Konanie ako celok pritom posudzoval len z pohľadu zlučiteľnosti jeho dĺžky s ďalšou väzbou sťažovateľa.

Napokon sa sťažnostný súd v celom rozsahu stotožnil s dôvodmi, ktoré viedli súd prvého stupňa k tomu, že väzbu sťažovateľa nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka.

Na základe týchto dôvodov najvyšší súd sťažnosť obžalovaného T. R. ako nedôvodnú zamietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je sťažnosť prípustná.

V Bratislave 20. novembra 2017

JUDr. Alena Š i š k o v á, v. r.
predsedníčka senátu

Vypracoval: JUDr. František Mozner

Za správnosť vyhotovenia: Mgr. Lucia Gočálová